

кримінальну відповідальність за легалізацію (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-05#Text>.

5. Кримінальний кодекс України: Науково-практичний коментар у двох томах/Том 2 Особлива частина/За загальною редакцією: акад. НАНУ, НАПНУ проф. В. Я. Тація; Генерального прокурора України, докт. Юр. наук В. П. Пшонки; акад. НАПНУ, проф. В. І. Борисова; проф. В. І. Тютюгіна. - 5-те вид. доп. – Харків, Право, 2013. – 1040 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Tatsii_Vasyl/Kryminalnyi_kodeks_Ukrainy_Naukovo-praktychnyi_komentar_u_dvokh_tomakh_Tom_2_Osoblyva_chastyna.pdf?PHPSESSID=2glc0ddra0nvfk4rtph6rtbdj2.

6. Чернявський С.С., Процюк О.В., Хабчук О.О. Проблемні питання кваліфікації злочинів, передбачених ст. 209 КК. Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2015. № 1. С. 84–95 URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/1077/1/10.pdf>.

Круглюк Григорій Володимирович,
аспірант Національної академії внутрішніх справ

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ОБ'ЄКТА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 272 КК УКРАЇНИ

Проблема об'єкта кримінального правопорушення – одна з основних і складних у науці кримінального права. Причиною дискусій, які тривають протягом багатьох років, на думку деяких науковців, є законодавча невизначеність змісту даного поняття, який має велике значення у кримінально-правовому вимірі. Визначення об'єкта кримінального правопорушення дозволяє з'ясувати соціальну та юридичну сутність вчиненого кримінально-протиправного діяння, його суспільно небезпечні наслідки, знайти межі дії кримінально-правової норми, сприяє правильній кваліфікації вчиненого суспільно-небезпечного діяння, а також його відмежуванню від суміжних кримінальних правопорушень.

Для правильного розуміння сутності об'єкта кримінального правопорушення передбаченого ст. 272 КК України «НАЗВА», слід проаналізувати зміст інших нормативно-правових актів, в першу чергу Закону України «Про охорону праці» від 14.10.1992р. і наказу Державного комітету з нагляду за охороною праці від 26.02.2005р. № 15 «Про перелік робіт з підвищеною безпекою».

Взагалі-то система нормативно-правових приписів у цій сфері є достатньо розгалуженою і спрямована переважно на охорону життя та здоров'я людей.

Це зайвий раз підтверджує, що виконання робіт з підвищеною небезпекою на виробництві або будь-якому підприємстві доволі часто супроводжується відповідними порушеннями умов безпеки під час виконання робіт. За таких умов і постає актуальне не лише для теорії кримінального права, а й для практики застосування законодавства про кримінальну відповідальність за порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою (ст. 272 КК) [1. с. 75]

В юридичній літературі традиційною є думка, що підставами класифікації ознак об'єкта кримінального правопорушення є: 1) ступінь узагальненості охоронюваних кримінальним законом суспільних відносин, що виступають об'єктами різних злочинів (класифікація «за вертикаллю»); 2) важливість охоронюваних суспільних відносин, яким заподіюється безпосередня шкода конкретним кримінальним правопорушення (класифікація безпосередніх об'єктів «за горизонталлю») [2].

Проте, існує декілька варіантів щодо класифікації структури об'єктів кримінального правопорушення.

Найбільш поширеними є триступенева та чотириступенева класифікація об'єктів злочинів «по вертикалі». «Триступенева» класифікація об'єктів «по вертикалі» включає в себе: загальний, родовий і безпосередній об'єкти злочинів. Вона була запропонована В. Д. Меньшагінім 1938 р. і донині її підтримують більшість юристів [3].

На основі зазначеної класифікації «за вертикаллю» визначимо загальний об'єкт кримінального правопорушення, передбаченого ст. 272 КК України. Доволі часто, загальним об'єктом кримінального правопорушення науковці визнають усі суспільні відносини, що охороняються кримінально-правовими нормами. Конкретизуючи це твердження, В. Я. Тацій зазначав, що загальний об'єкт кримінального правопорушення складається з низки родових об'єктів і утворює лише ті суспільні відносини, які підлягають кримінально-правовій охороні [4].

Під загальним об'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ст. 272 КК України, слід розуміти суспільні відносини, які знаходяться під охороною кримінального закону України і які порушуються або можуть порушуватися внаслідок вчинення кримінального правопорушення.

Передусім, слід зазначити, що родовий об'єкт кримінального правопорушення найчастіше зазначається у назві розділу Особливої частини КК, оскільки кримінальні правопорушення в КК систематизовано за певною системою й розділи Особливої частини КК

формуються, певним чином виходячи з єдиного родового об'єкта певних груп кримінальних правопорушень.

Так, наприклад, розділ X названо «Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва». Родовим об'єктом виступають саме ці суспільні відносини, тобто такий їх стан, який забезпечує безпеку виробництва.

Отже, родовий об'єкт має й практичне значення - у кожному конкретному випадку вчинення кримінального правопорушення необхідно встановити групу суспільних відносин, яким це діяння заподіює шкоду, а потім вже виходити на конкретну норму КК [5].

Щодо визначення безпосереднього об'єкта кримінального правопорушення, передбаченого ст. 272 КК слід відмітити, що він випливає зі сфери родового об'єкта та має певні особливості, які відрізняють його від інших безпосередніх об'єктів суспільно-небезпечних діянь, передбачених розділом X «Кримінальні правопорушення у сфері безпеки виробництва» КК України [2].

Таким чином, для аналізу безпосереднього об'єкта розглядуваного кримінального правопорушення, слід з'ясувати зміст виробничих процесів, які ставляться під кримінально-правову охорону.

Так, більшість робіт, що виконуються на виробництві та урегульовані спеціальними правилами, характеризуються підвищеною вірогідністю настання суспільно-небезпечних наслідків (водолазні, газонебезпечні, верхолазні та підземні роботи на рудниках та шахтах, тощо). Слід зазначити, що згідно зі статтею 33 Закону України «Про охорону праці» перелік робіт з підвищеною небезпекою затверджується спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з нагляду за охороною праці [6].

До того ж основний безпосередній об'єкт завжди встановлюється з урахуванням родового об'єкта і відповідно є його частиною. В той час, як додатковий безпосередній об'єкт може стосуватися абсолютно іншої групи суспільних відносин, на які разом із основним об'єктом здійснюється посягання або створюється його загроза.

Отже, підсумовуючи вищевикладене, можемо зазначити, що основним безпосереднім об'єктом порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою є суспільні відносини, які забезпечують безпеку у сфері виробництва потенційно небезпечних видів робіт.

Додатковими об'єктами цього кримінального правопорушення є суспільні відносини, що забезпечують життя та здоров'я особи.

Розгляд теоретичних питань про об'єкт злочину має важливе значення для перспектив подальшого дослідження проблем, пов'язаних зі встановленням складу злочину як підстави кримінальної

відповідальності особи та приведення науки кримінального права у відповідність до сучасних методів урегулювання суспільних відносин [7].

Список використаних джерел

1. Борисов В. І. Щодо проблеми відмежування порушення правил охорони або використання надр (ст. 240 КК) від порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою (ст. 272 КК). В. І. Борисов, Н. В. Нетеса. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2013. Вип. 25. - С. 74-86. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pbzz_2013_25_10
2. Крайник Г.С. Питання об'єкта злочинного порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою. *Вісник прокуратури №1 (67)* січень 2007. С. 36
3. Бондарчук А. С. Кримінально-правова характеристика погрози або насильства щодо журналіста в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Нац. акад. внутр. справ, Київ, 2019. 269 с.
4. Книженко О. О. Щодо внеску Василя Яковича Тація у дослідження об'єкта злочину. Теорія і практика правознавства. 2015. Вип. 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tipp_2015_2_22
5. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / за ред. М. І. Бажанов. - 2-е вид., перероб. і доп. - К. : Юрінком Інтер, 2005. - 480 с.
6. Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 № 2695-ХІІ- URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>
7. Бандурка І. О. Об'єкт злочину як кримінально-правова категорія. *Право.ua*. 2015. № 2. С. 70-75.

Марків Тарас Олегович,

аспірант наукового ступеня доктора
філософії кафедри оперативно-розшукової
діяльності Національної академії внутрішніх
справ

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ ОРГАНАМИ ДБР ЗЛОЧИНАМ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ ОРГАНІЗОВАНИМИ ГРУПАМИ ТА ЗЛОЧИННИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

Відповідно до статті 1 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» Державне бюро розслідувань є центральним органом виконавчої влади, що здійснює правоохоронну діяльність з метою запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування злочинів, віднесених до його компетенції. Виконання завдань визначених в статті 1 профільного закону реалізується за допомогою